

Natura 2000 teritoriju līmeņa biotopu aizsardzības mērķu noteikšana (CO)

purvi un avoti

Anita Namatēva, DAP, LIFE-IP LatViaNature

23.04.2025.

Natura 2000 aizsargājamo teritoriju pārvaldības un apsaimniekošanas optimizācija

LIFE19 IPE/LV/000010 - LIFE-IP LatViaNature

Valsts līmeņa aizsardzības mērķu noteikšanai ir jāzina sekojoši lielumi:

REF – vēsturiskās atskaites (references) laiks (1990. gads)

HDV – biotopa kopējā platība valstī, Latvijai iestājoties Eiropas Savienībā (2004. gads).

CV – pašreizējā kopējā biotopa platība valstī (2024. gads)

CO – biotopa platība tikai Natura 2000 teritorijās visā LV

FRA – mērķa platība visā LV (uz 2040. gadu)

FRR – mērķa areāls visā LV

+ **5 papildjautājumi**

FRV jeb valsts līmeņa aizsardzības mērķi (references vērtības)

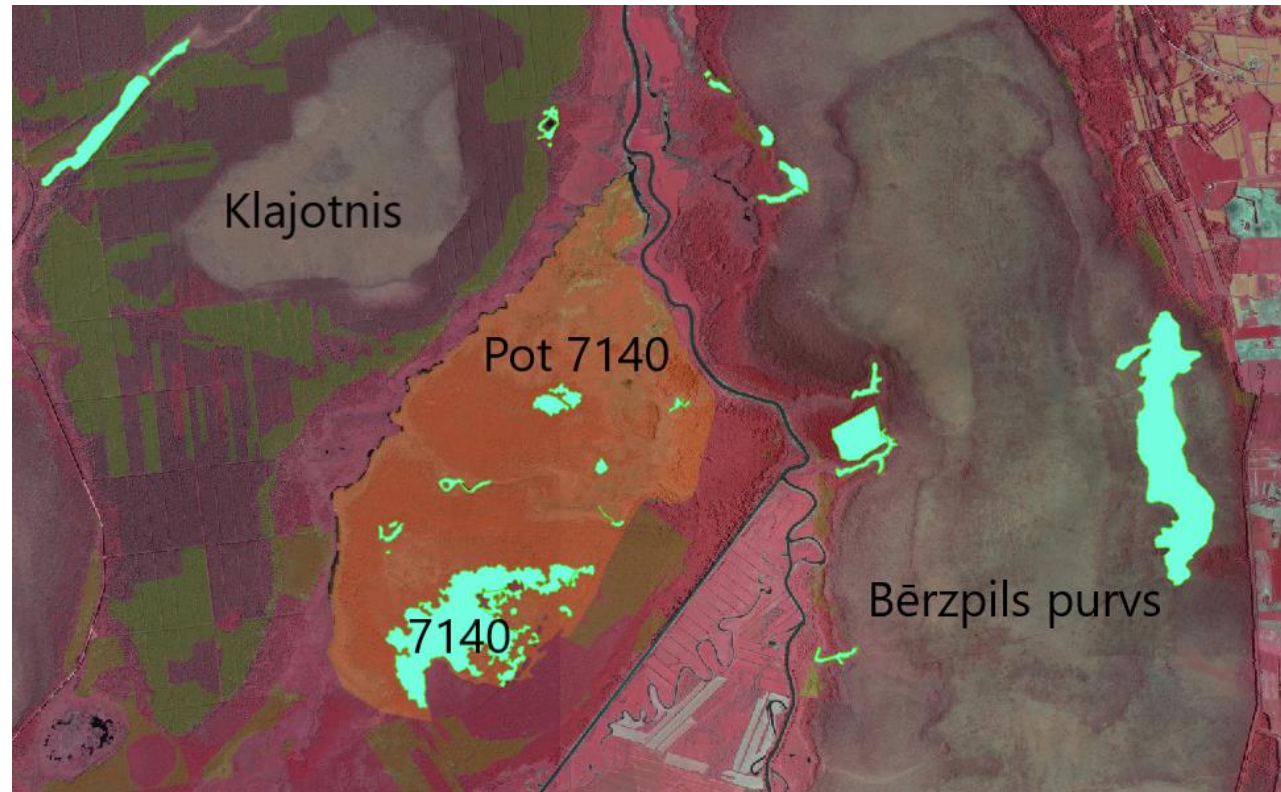
sastāv no: - **mērķa platības** (references platības) **FRA**

- **mērķa areāla** (references areāls) **FRR**

7140 Pārejas purvi un slīkšņas

Potenciālās platības identificētas pēc ortofotokartēm. Tā kā pārejas purvu veidošanās ir dabisks process ilgā laika posmā, tad 7140 biotopa potenciālās platības mērķplatībās iekļautas reti.

DL Lubāna mitrājs, kur potenciālais 7140 noteikts 844ha platībā.

Latvijā veidojies starpkāpu ieplakās, starppauguru ieplakās, taču galvenokārt tas sastopams ezeru krastos, ezeriem aizaugot un pāraugot, ezeru palienēs, arī augstajos purvos aizaugot ezeriem, pazemes ūdeņu un purva ūdeņu atslodzes zonās (*lagg*) uz purva-minerālgrunts robežas (augsto purvu malās, pie purvu salām).

7150 *Rhynchosporion albae* sabiedrības uz mitras kūdras vai smiltīm

Potenciālās platības netiek noteiktas. Dabisku iemeslu dēļ tā platība ir dinamiska un mainās. Kūdras slāņa plīšana un tālāka attīstība par akaci vai gluži pretēji – aizaugšana ar purva veģetāciju, ir viens no purva dabiskās dinamikas procesiem. Netiek izslēgts, ka atsevišķi kūdras plīsumi, kas aizņem tikai dažus kvadrātmetrus, var veidoties gandrīz jebkurā aktīvā augstajā purvā.

Kraukļu purvs/ Foto: A.Namatēva

7160 Minerālvielām bagāti avoti un avotu purvi

7220* Avoti, kas veido avotkalņus

7230* Kalņaini zāļu purvi

Šie biotopi var veidoties tikai pazemes ūdeņu izplūdes vietās.

Pēc ortofotokartēm vai citiem pieejamiem datiem potenciālas avotu izplūdes vietas pašlaik nav nosakāmas.

7210* Dižās aslapes *Cladium mariscus* audzes ezeros un purvos

Galvenokārt sastopams piejūrā un Rietumlatvijā. Atsevišķās vietās iespējama dižās aslapes ekspansija izstrādātos kūdras laukos; sugas ekspansijas dēļ biotops 7230 var attīstīties par 7210; šobrīd atsevišķās sugas atradenes nākotnē var attīstīties par atsevišķi nodalāmu 7210 biotopu.

Dižā aslake/ Foto: A.Namatēva

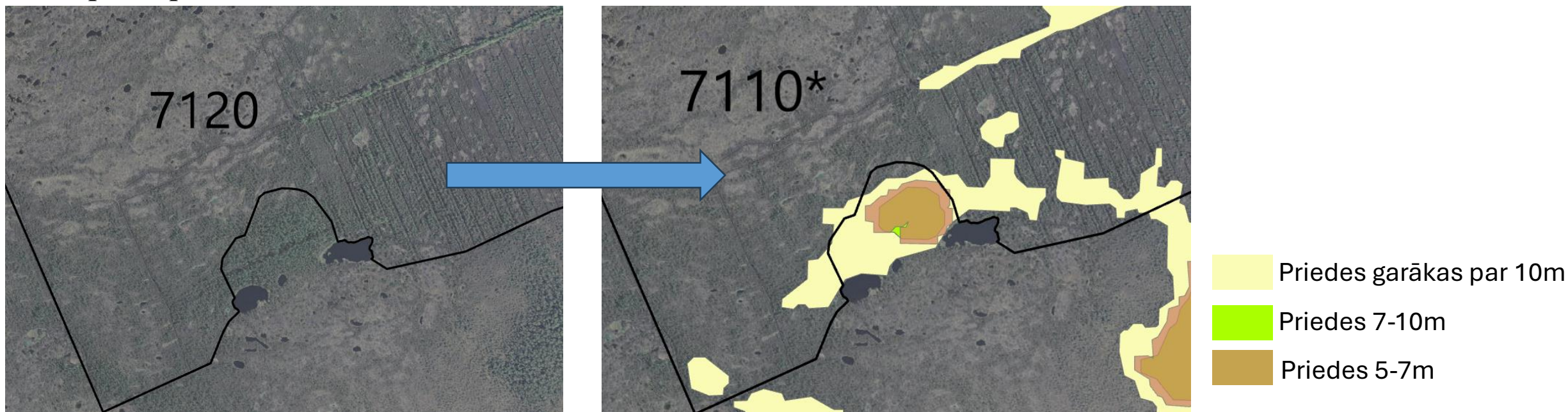
Aktīvi augstie purvi (7110*)

Potenciālās platības g.k. vietās, kur šobrīd identificēts 7120 (t.sk. teritorijas, kurās notikusi kūdras ieguve, kā arī teritorijas, kurās kūdras ieguve nav notikusi (sagatavoti bet neizstrādāti kūdras lauki; augsto purvu perifērijas)

Degradēti augstie purvi, kuros iespējama vai notiek dabiskā attīstība (7120)

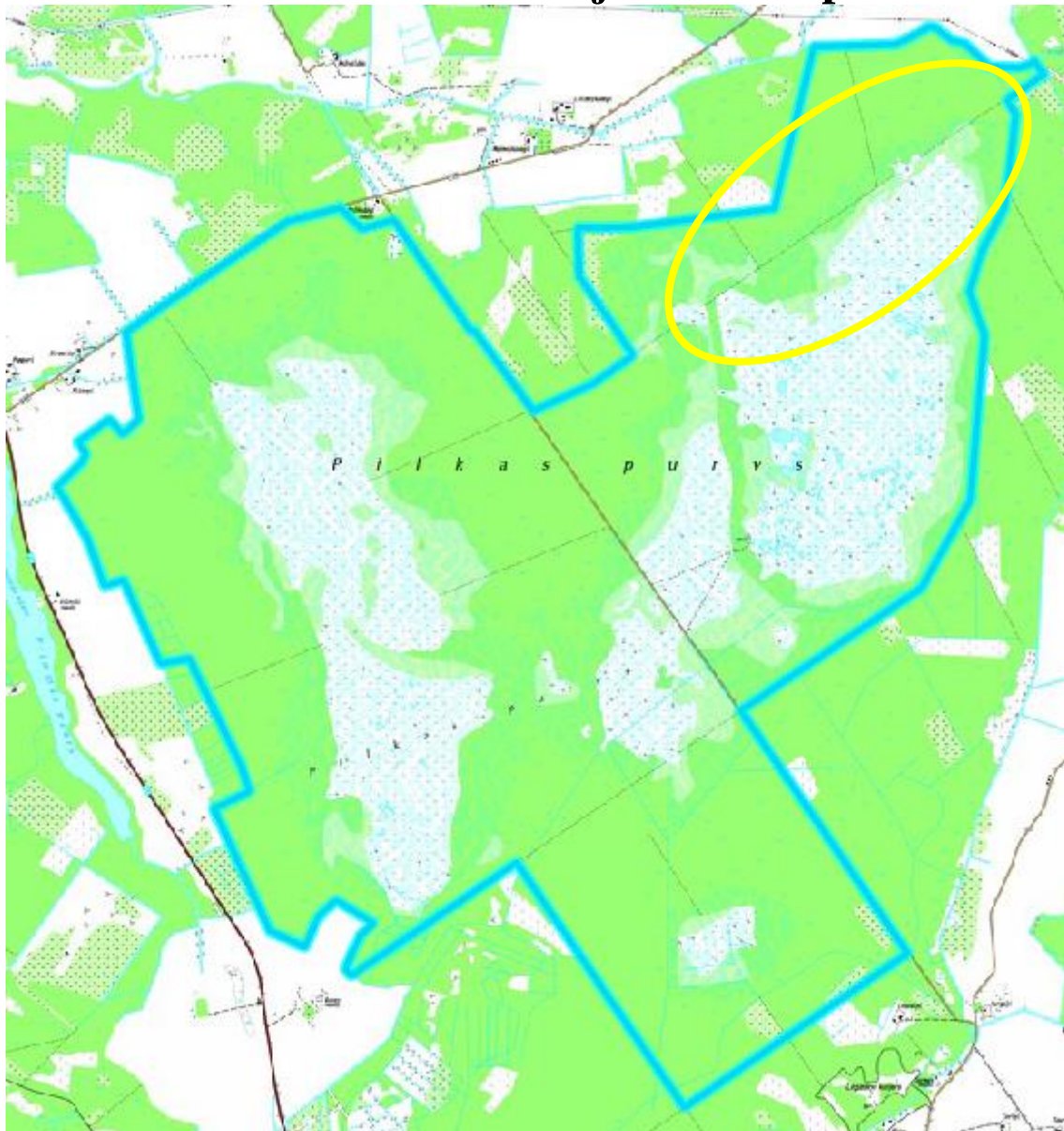
!Potenciālās platības netiek noteiktas. Mērķis – veicināt šā biotopa attīstību par kādu no pārmitriem biotopiem (7110*, 91D0*)

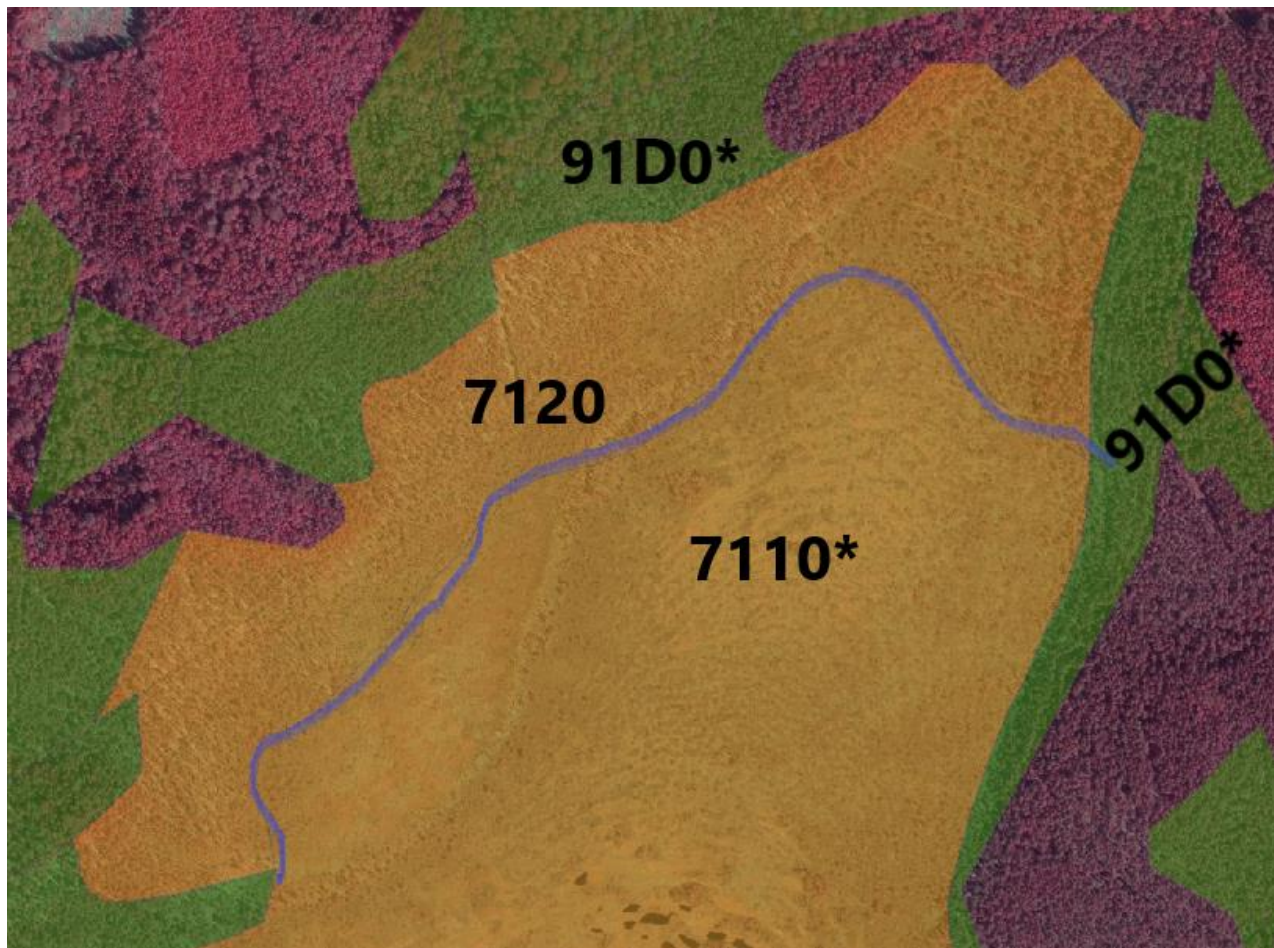
Palšu purva piemērs

Piemēram:

DL Niedrāju - Pilkas purvs

-aktuālā inventarizācija DS projektā
(anketa – 2018.gadā)

-noteiktais potenciālais jeb nākotnes
biotops 7120 vietā

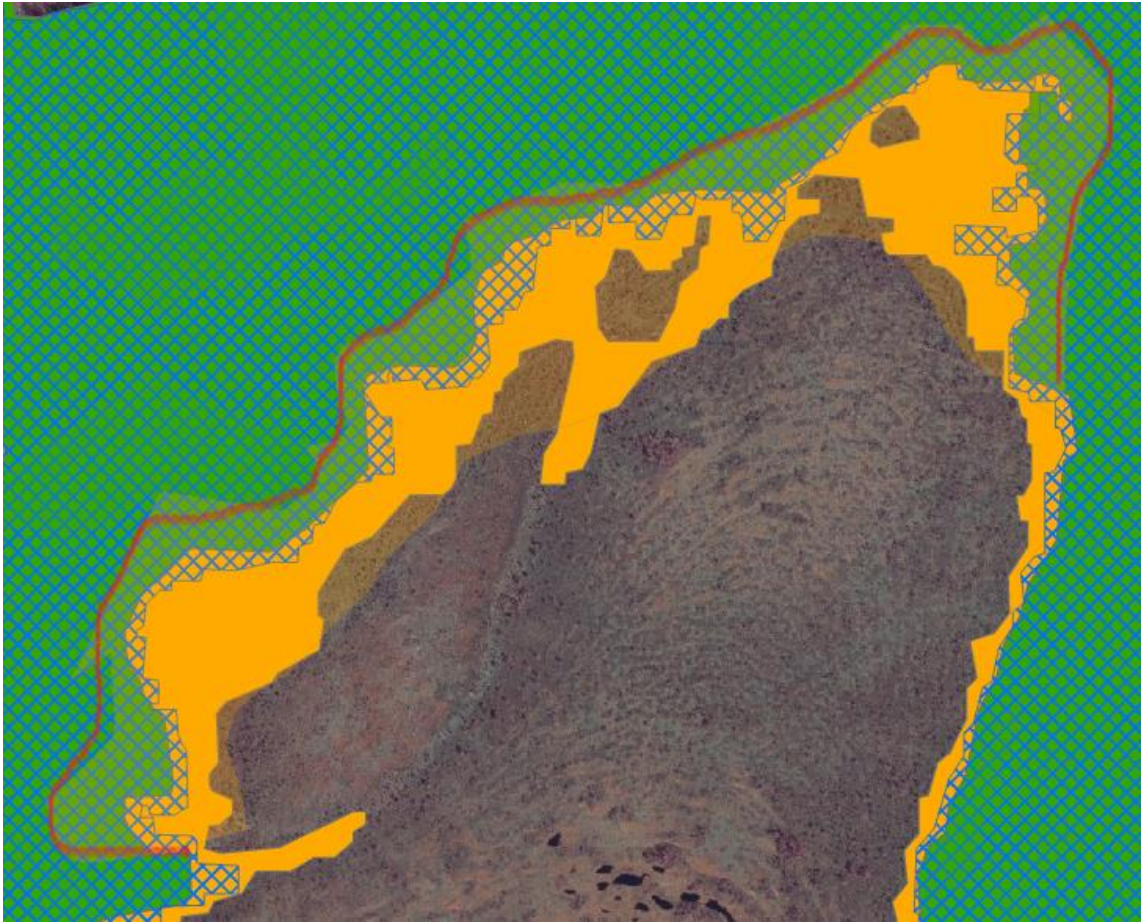

Potenciālā purva biotopa noteikšanā izmantots:

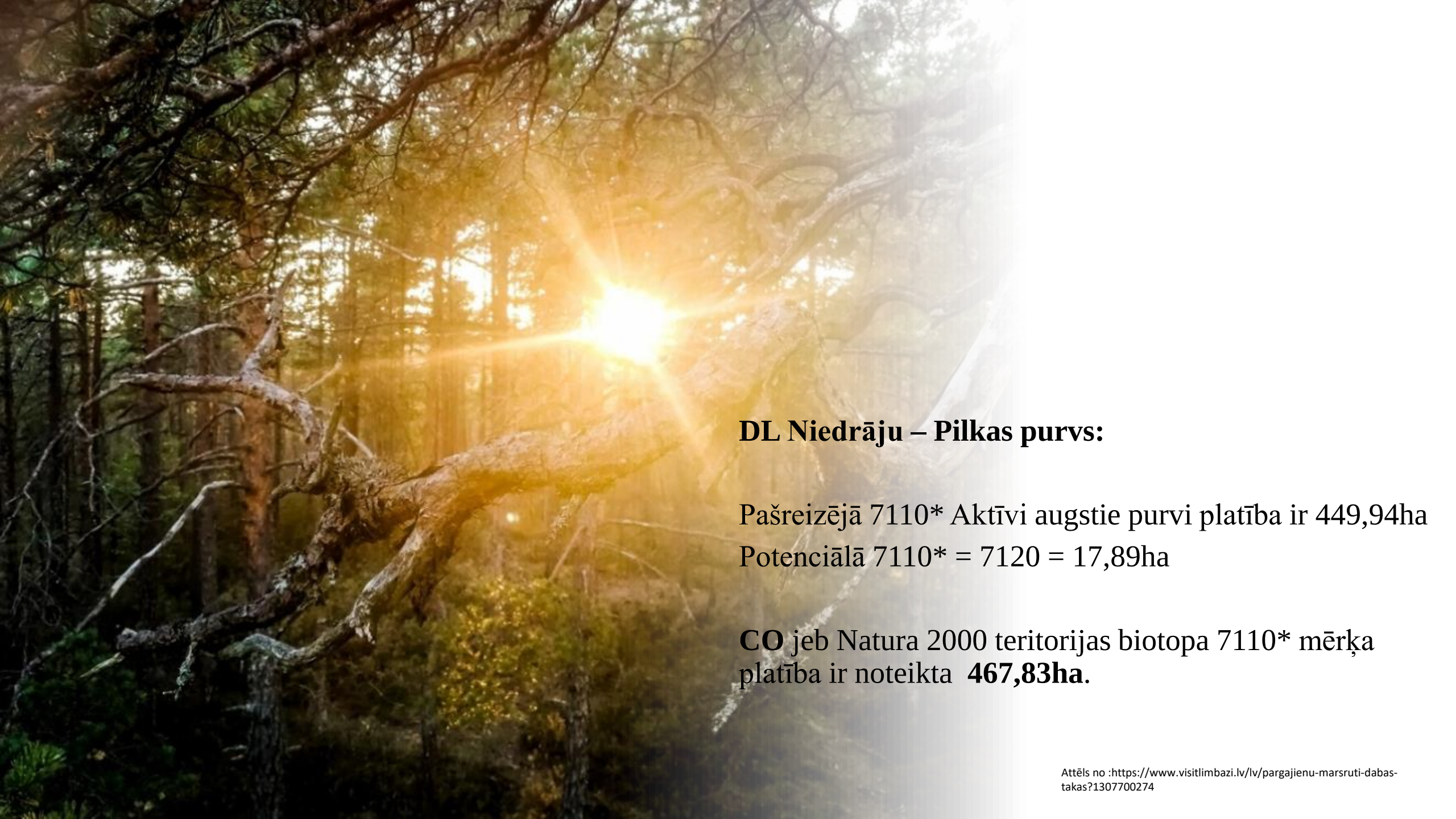
PurvEO

zila rūtains = koku garums >10m,
zaļais = koku augstums 7-10 m
oranžais = koku augstums 5-7 m

Pēc meža taksācijas – Nd P104

Noteiktie potenciālie biotopi ir pieņēmums, kas precizējams dabā (DA plānu izstrādes laikā; jebkāda cita projekta ietvaros, kas paredz biotopu apsekošanu dabā.

DL Niedrāju – Pilkas purvs:

Pašreizējā 7110* Aktīvi augstie purvi platība ir 449,94ha

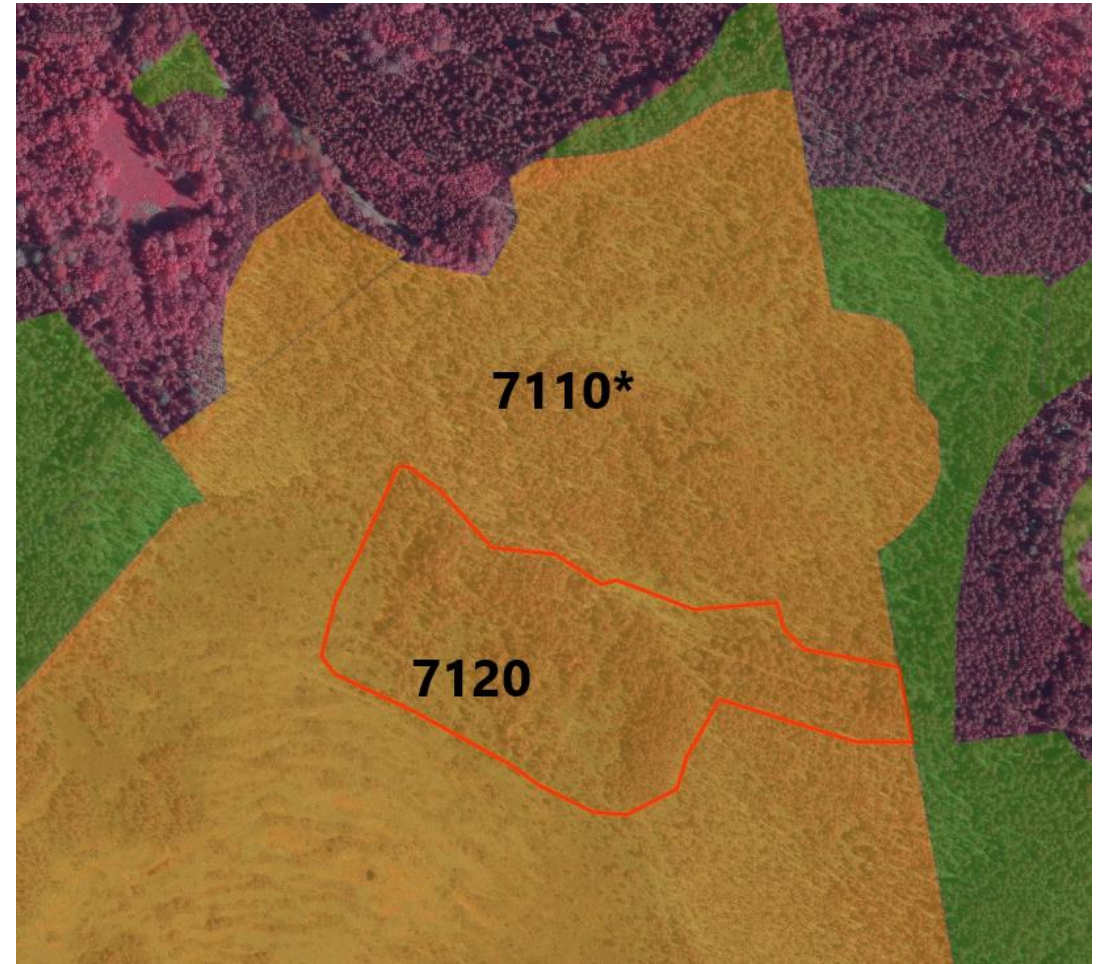
Potenciālā 7110* = 7120 = 17,89ha

CO jeb Natura 2000 teritorijas biotopa 7110* mērķa platība ir noteikta **467,83ha.**

DL Dzērves purvs

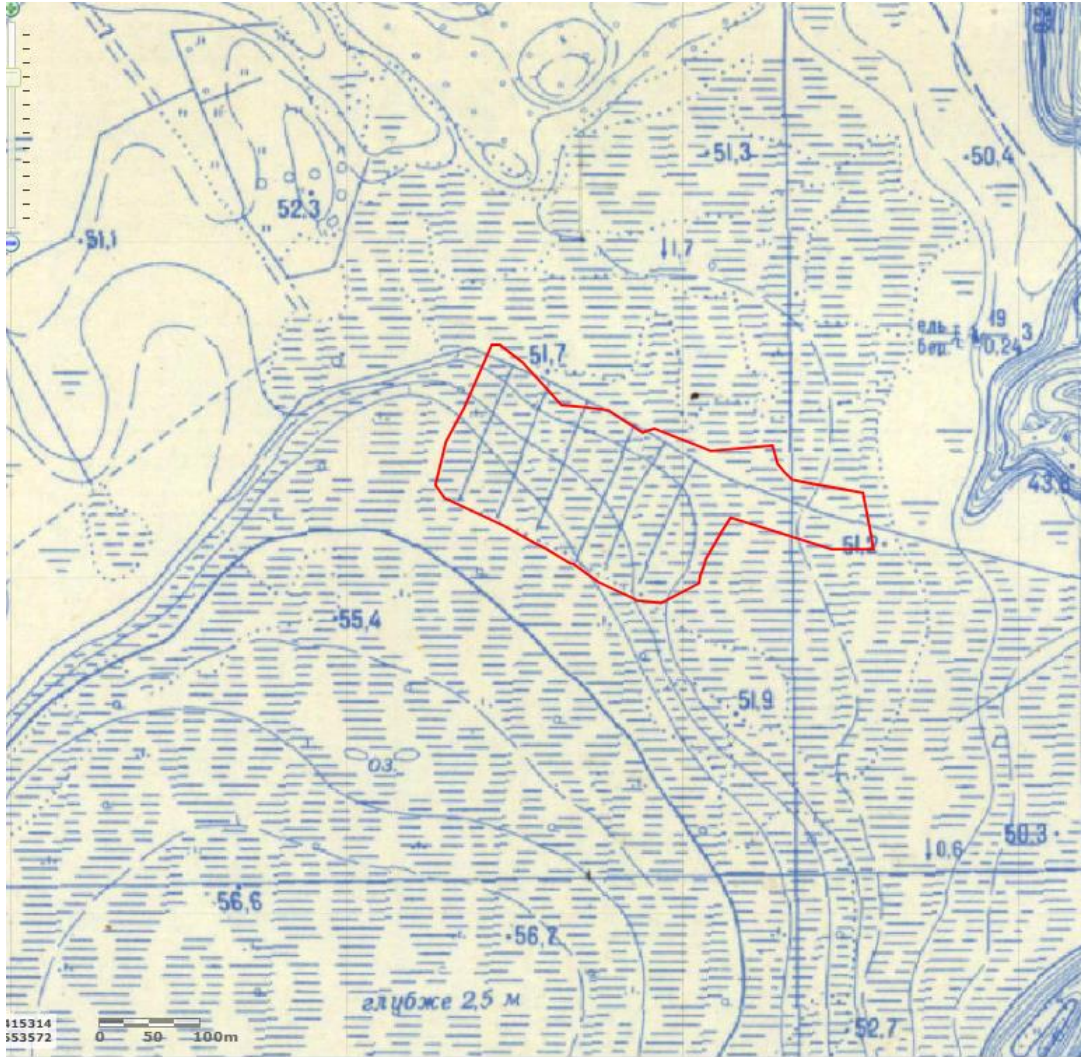
(ar sarkano līniju – 7120)

pēc mežu taksācijas apraksta – abi nogabali (10., 4.) – Nd 10P83

-aktuālā inventarizācija DS projektā
(anketa – 2019.gadā)

DL Dzērves purvs

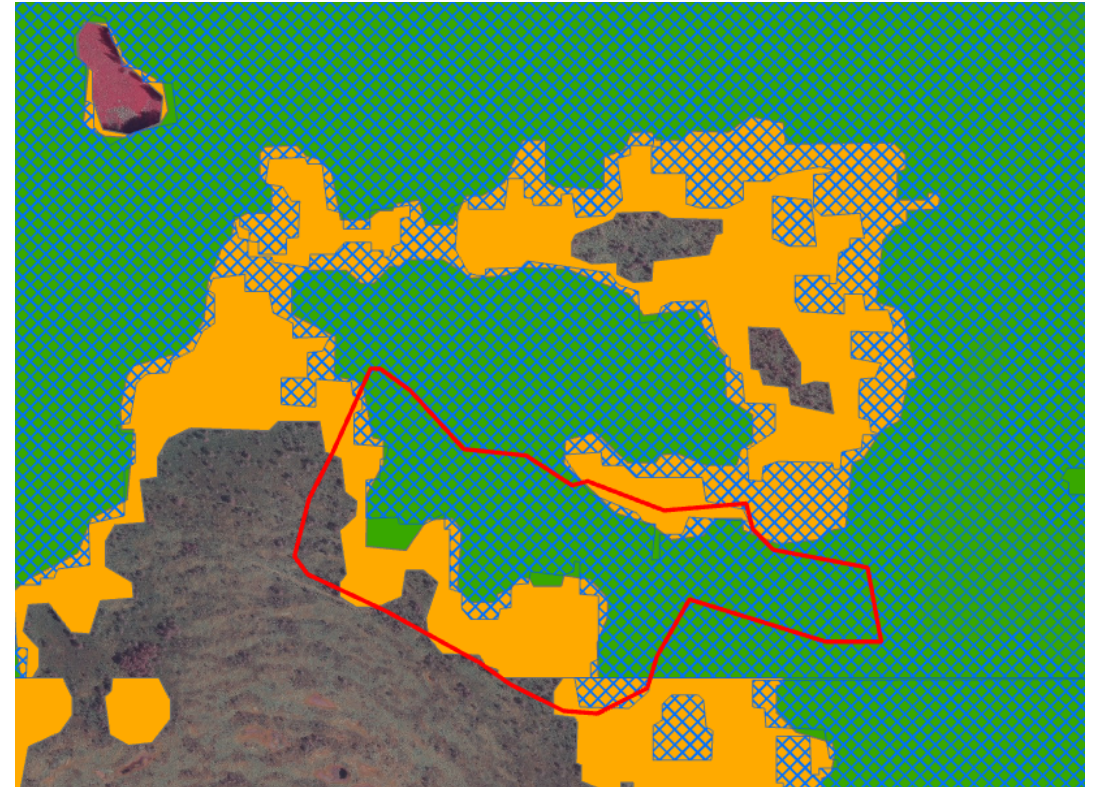
Padomju topokarte 1942/1963

PurvEO

zīlās rītas = koku garums >10m,

zaļās = koku augstums 7-10 m

oranžās = koku augstums 5-7 m

<https://www.lvmgeo.lv/kartes>

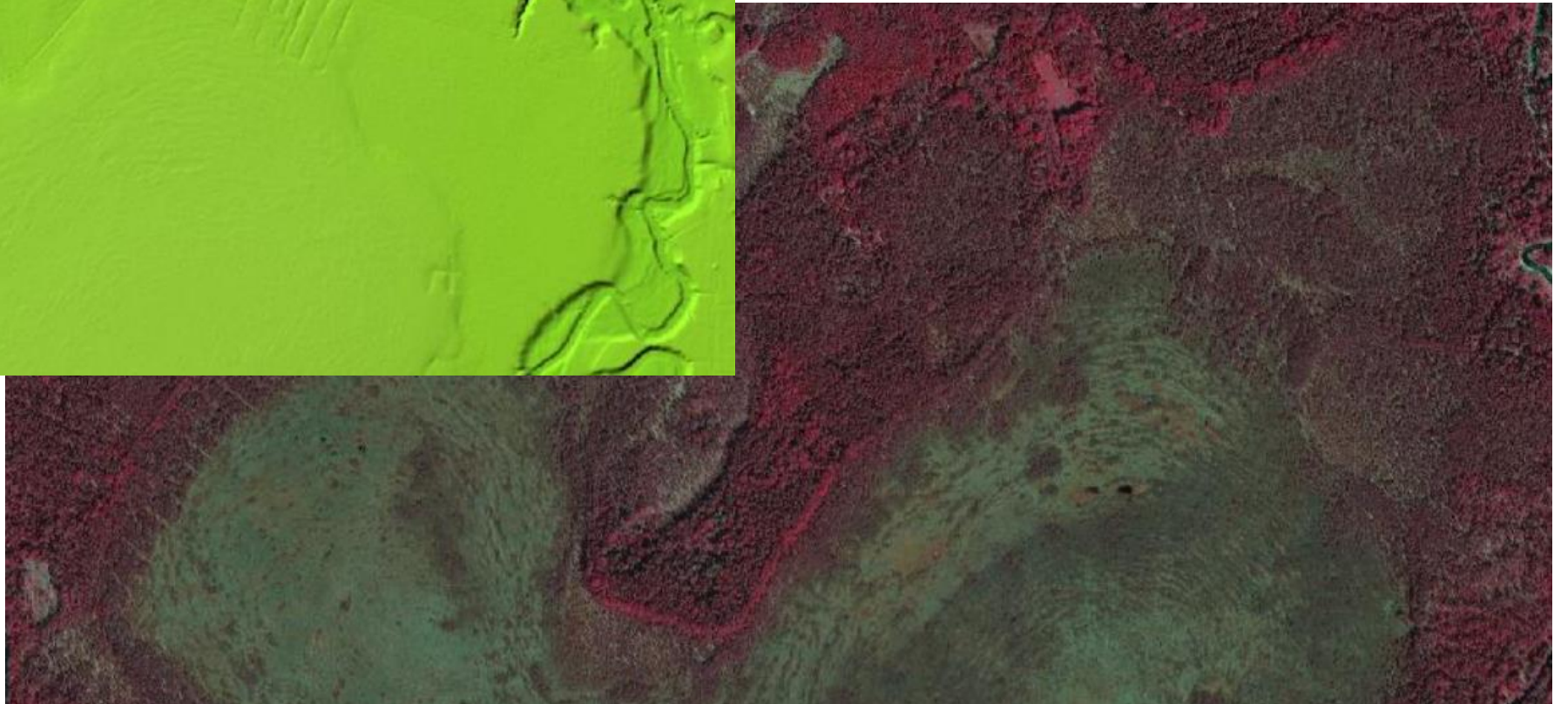
LIDAR zemes reljefa modelis

?

?

?

Ortofoto karte infrasarkanais

DL Dzērves purvs

Pašreizējā:

7110* Aktīvi augstie purvi platība ir 323,54ha

7120 Degradētie augstie purvi, kuros iespējama vai notiek dabiskā attīstība – 8,97 ha

Potenciālā (7120 tendence) - kāds biotops??? , cik ha ???

CO jeb Natura 2000 teritorijas purva biotopu 7110* un 7120 mērķa platība ir noteikta tāda, kā šobrīd aktuālā.

Attēls no <https://mapio.net/pic/p-80194785/>

-**nepieciešams apsekojums dabā** biotopu kartējuma precizēšanai:

pašreizējā 7120 biotopa nākotnes potenciāls – vai apsekojot dabā to var izvērtēt? Vai šo poligonu var atjaunot par 7110*/ 91D0* (līdz 2040.gadam)?

-no 7120 uz Z – vai ir nepieciešama biotopa kvalitātes uzlabošana, vai tas ir iespējams?

-Vai ar ūdens līmeni viss kārtībā? Vai nepieciešama ūdens līmeņu modelēšana?

-Varbūt 7120 paliek 7120?

Biotopa saglabāšanās pakāpe (Natura 2000 teritorijām)

ES nozīmes biotopu veids	Platība kopā Natura 2000 teritorijās, km ²	Saglabāšanās pakāpe, %		
		A	B	C
7110* Aktīvi augstie purvi	851,56	11,79	69,65	18,62
7120 Degradēti augstie purvi, kuros iespējama vai noris dabiskā atjaunošanās	44,80	Netiek vērtēta		
7140 Pārejas purvi un slīkšņas	54,91	1,89	73,32	24,39
7150 <i>Rhynchosporion albae</i> sabiedrības uz mitras kūdras vai smiltīm	0,07	Saglabāšanās pakāpe tāda pati, kā to ieskaujošajam biotopam		
7160 Minerālvielām bagāti avoti un avotu purvi	4,89	2,47	67,68	29,85
7210* Dižās aslapes <i>Cladium mariscus</i> audzes ezeros un purvos	6,65	72,22	27,78	nav
7220* Avoti, kas izgulsnē avotkalķi	0,26	1,27	86,32	12,41
7230 Kalķaini zāļu purvi	20,88	0,37	24,43	75,20

Saglabāšanās pakāpe noteikta trīs klasēs: A – izcila, B – laba, C – nepietiekama.

Aprēķini:

- ar algoritmu pēc galveno komponentu analīzes (PCA);
- izmantojot divpakāpju klasterizāciju (*two-step cluster analysis*);
- eksperta viedoklis,

Anketas:

- **Svarīgi** – aizpildīt loģiski anketā visus ieraksta laukus. Vēlreiz pārbaudīt, vai neveidojas pretrunas.

PALDIES!

latvianature@daba.gov.lv

Natura 2000 aizsargājamo teritoriju pārvaldības un apsaimniekošanas optimizācija

LIFE19 IPE/LV/000010 – LIFE-IP LatViaNature

